

DANSKE STATSBANER

Generaldirektoratet

Fjernskriveinstruks

Beskrivelse af og betjeningsforskrifter for
statsbanernes fjernskriveanlæg

Tilhører
DSB skolens
bibliotek
Januar 1964

16-25

DANSKE STATS BANER
Generaldirektoratet

Fjernskriveinstruks

Beskrivelse af og betjeningsforskrifter for
statsbanernes fjernskriveanlæg

Januar 1964

FJERNSKRIVENETTET

Statsbanernes fjernskribernet anvender bladskrivere, d.v.s. fjernskrivere, der skriver i linier som en almindelig skrivemaskine.

Nettet er fuldautomatisk, således at enhver fjernskriver ved hjælp af en vælgekasse kan sættes i forbindelse med enhver anden fjernskriver. Undtagelser herfra er forbindelserne: Gedser-Warnemünde og Padborg-Flensburg, der er lokale forbindelser, delvis med benyttelse af afvigende materiel.

Fjernskrivelser kan sendes til flere stationer på en gang (rundskrivning); men dette kræver mellemkomst af en rundskriveplads, hvoraf der findes en i København og en i Århus.

Generaldirektoratet udgiver en fortegnelse over fjernskrivere og deres kaldenumre m. m.

Fjernskribernet er fortrinsvis bestemt til hurtig befordring af tjenstlige meddelelser inden for statsbanernes område og til og fra fremmede jernbanestyrelser.

Nettet kan dog også benyttes til befordring af meddelelser til og fra det offentlige telexnet. Denne mulighed findes bl. a. i telekontoret, Århus H og telekontoret, København H samt på Padborg og Rødby Færge stationer.

Fjernskriveinstallation. Maskintype T 37

Fejlmeldinger

Såfremt der under korrespondance fremkommer fejlskrivning hidrørende fra de tekniske anlæg, kan det ved opkald til to prøvenumre -- nr. 291 og 292 -- konstateres, om fejlen hidrører fra egen maskine.

Ved opkald til nr. 291 sender centralen automatisk alle bogstaver (undtagen æ, ø og å), tal og tegn, hvorved eventuelle fejl i en bestemt type kan konstateres.

Ved opkald til nr. 292 sender centralen automatisk kombinationen q 9 s, hvorved eventuelle fejl i omskiftningen mellem bogstaver og tal og tegn kan konstateres.

Alle fejl skal anmeldes til signaltjenestens vedligeholdelsespersonale, og fejlmeldingerne skal indeholde oplysninger om resultatet af de ovennævnte prøver. (Se desuden side 32).

Almindelig vedligeholdelse

Fjernskrivestationerne er pligtige til selv at foretage følgende vedligeholdelse af maskinerne:

1. To gange ugentlig aftørres dækkasser og skabe for støv. Gennemsigtige skærme pudses med en klud fugtet med sprit, og samtidig renses klaviaturet med en tør pensel.
2. Udveksling af farvebånd, når dette tiltrænges (se side 11). Kun perlonfarvebånd må bruges, og almindelige bånd til skrivemaskiner må ikke anvendes.
3. Indsættelse af nyt papir i maskinen (se side 12-15) og modtageperforatoren (se side 18).
4. Udveksling af lampe eller lysrør til maskinbelysning, når disse er defekte.

Al anden vedligeholdelse må kun udføres af det tekniske personale.

Papir og farvebånd rekvireres af stationer i 1. distrikt i billet- og blanketforvaltningen og af stationer i 2. distrikt i distriktets trafik tjeneste (inventarkontoret).

Lamper og lysrør rekvireres hos signaltjenestens vedligeholdelsespersonale.

Fjernskriveinstallation. Maskintype T 100

FJERNSKRIVEINSTALLATIONER

Installationen er tilsluttet fjernskrivenettet over én stikkontakt, medens en anden stikkontakt leverer den nødvendige strøm fra stærkstrømsnettet. Disse stikkontakter må kun afbrydes af det tekniske personale.

Til hver installation hører en fjernskrivemaskine, der er forsynet med en »Navnegiver«, som kan udløses såvel fra maskinens eget klaviatur som fra den fjernskriver, den er i forbindelse med. Navnegiveren sender automatisk et »Tilbagesvar« indeholdende oplysning om maskinens anbringelsessted og i reglen tillige kaldenummeret. Endvidere findes en klokke, der kan udløses af den kaldende.

En afbryder på dækkassen tænder en lampe til belysning af papiret.

Ved siden af maskinen findes en vælgekasse, hvorfra forbindelsen til andre fjernskrivere etableres.

På stationer med stor trafik kan der findes følgende hjælpeudstyr:

En klaviaturperforator, hvormed man kan perforere en strimmel med den tekst, der skal sendes.

En strimmelsender, der ved hjælp af den perforerede strimmel automatisk sender meddelelsen til modtageren samtidig med, at der fremkommer en kopi på egen maskine.

En modtageperforator, der fremstiller en perforeret strimmel samtidig med, at maskinen modtager.

En sådan strimmel kan bruges til viderebefordring af modtagne meddelelser. Ved nævnte hjælpeudstyr opnås maksimal sendehastighed, hvad der betyder både tidsbesparelse og bedre ledningsudnyttelse.

Hvis maskinen har mulighed for omkobling til lokalskrivning, skriver maskinen uden at være i forbindelse med fjernskrivenettet.

Fjernskrivelser modtages af maskinen, uden at der behøver at være personale til stede; men hvor det ønskes, kan et signalanlæg ved lampe- eller klokkesignal tilkalde dette.

FJERNSKRIVEMASKINENS FUNKTION

Fjernskrivemaskinen betjenes i det store og hele som en almindelig skrivemaskine, men skift mellem store og små bogstaver findes ikke, idet der kun er én bogstavtype.

Maksimal skrivehastighed er 400 tegn i minuttet, og det, der sendes, trykkes med rødt, medens det, der modtages, trykkes med sort. Benyttes strimmelsenderen, trykkes dog alt med sort.

Klaviaturet på type T 37, der er vist nedenfor, og klaviaturet på type T 100 (se side 9) afviger ganske lidt fra hinanden.

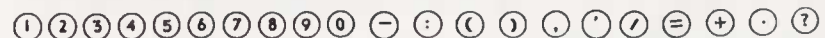
Fjernskriverklaviatur. Maskintype T 37

Omskiftning mellem bogstaver og tal & tegn sker ved betjening af de to skiftetangenter. Når den ene tangent har været nedtrykket, skriver maskinen i den pågældende gruppe, indtil den anden tangent nedtrykkes. Anslås en tangent i den gruppe, der ikke er indstillet, er tangenten blokeret.

I gruppen bogstaver findes

I gruppen tal & tegn findes

I denne gruppe findes endvidere tangenterne

⊗ (hvem der?),

der udløser den kaldte maskines tilbagesvar og

⊕ (kom til maskinen),

der udløser den kaldte maskines klokke.

Endelig findes i gruppen bogstaverne

Ⓐ ⊕ og Ⓐ (mærket med rødt på tangenten), men disse må kun bruges i skrivelser til Danmark, Finland, Norge og Sverige, medens der til andre lande skal anvendes henholdsvis AE, OE og AA. (Ü skrives som UE).

I begge grupper kan følgende tangenter betjenes:

»mellemrum« ⊕

vognen rykker en plads frem, uden at der skrives.

⊖ (vogn tilbage)

vognen går tilbage i udgangsstilling til venstre på papiret.

⊞ (ny linie)

papiret drejes en linie op.

⊘ (repetition)

maskinen gentager den sidst anslåede tangent, så længe »repetition« nedtrykkes.

⊕ (her er)

maskinen udløser eget tilbagesvar.

På Type T 100 findes tegnene:

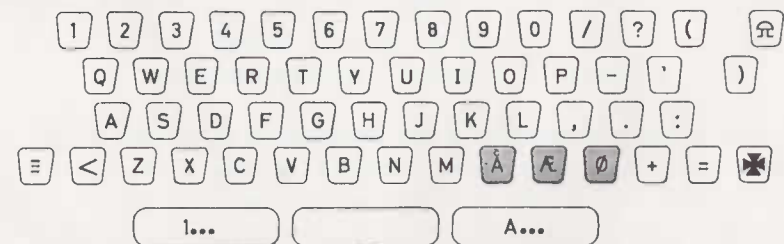
⊘ (repetition) og ⊕ (her er)

ikke på klaviaturet, idet de er anbragt i en særtangentgruppe ovenover klaviaturet sammen med afbryderen for papirbelysningen

(tangent mærket ⊗).

Linieskift foretages ved at nedtrykke tangenterne ⊖ ⊞ ⊖.

Det er nødvendigt, at denne forskrift nøje følges af hensyn til samarbejde med maskiner af anden type, end den af statsbanerne normalt anvendte.

(TAL & TEGN) (MELLEMRUM) (BOGSTAVER)

Fjernskriverklaviatur. Maskintype T 100

Særtangentgruppe. Maskintype T 100

Antallet af tegn pr. linie er 69 (indbefattet mellemrum), og efter det 59. tegn lyder en klokke, hvorefter linieskift snarest muligt må foretages. Anførselstegn gengives ved to sammenskrevne »apostrof« foran og bag- efter det citerede ord.

Blandet tal skrives med bindestreg mellem det hele tal og brøken.

Eks.: 1-3/4 og ikke 13/4

Udråbstegn skrives som »punktum«.

Understregning anvendes ikke.

Sluttegn for et telegram angives med +

Sluttegn for en sending angives med + +

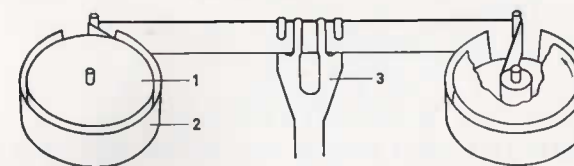
Rettelse af en fejl under sendingen angives ved, at mellemrum« og bogstav **E** sendes skiftevis mindst 3 gange, hvorefter det sidste rigtige ord gentages.

Eks.: i begyndelsen af oktober e e e af oktober.

Udveksling af farvebånd

I maskinerne må kun anvendes perlonfarvebånd; det indsættes med den røde farve nederst.

MASKINTYPE T 37

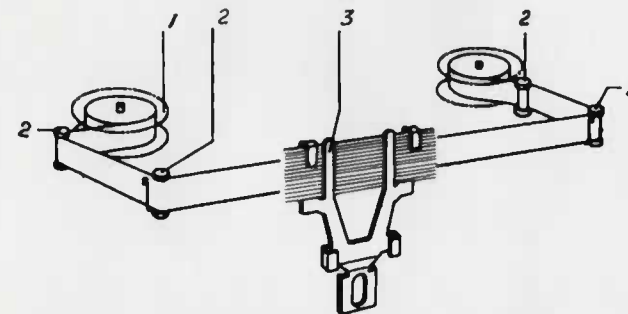
Farvebåndsføring. Maskintype T 37

1: Farvebåndsspole. 2: Farvebåndsholder. 3: Føregaffel.

Båndspolerne kan uden videre tages af tappen.

Enden af det nye bånd gøres fast på en tom spole, og begge farvebåndsspoler sættes på plads, som vist på billedet, der ligeledes viser, hvorledes båndet sættes i føregafflen.

MASKINTYPE T 100

Farvebåndsføring. Maskintype T 100

1: Farvebåndsspole. 2: Lederuller. 3: Føregaffel.

Papiret gøres fri af gummivalsen ved, at udløsepalen »Gummivalsen fri« skydes tilbage (se side 14), hvorefter papiret trækkes baglæns ud af dæk- kassen; derefter kan båndspolerne tages af tappen.

Enden af det nye bånd gøres fast på en tom spole, og begge båndspoler sættes på plads, som vist på billedet, der ligeledes viser, hvorledes båndet sættes i føregafflen.

Påsatning af papirrulle

De sidste fire meter af papiret på en rulle er mærket med en rød stribe på papirrandene, og når denne afmærkning viser sig, skal en ny rulle snarest indsættes. Efter at maskindækslet er åbnet, sættes ny rulle i, som beskrevet på side 13-15.

Papir kan leveres med indtil tre kopier.

MASKINTYPE T 37

Papiret lægges på i pilens retning, men før det føres på skrivevalsen, skal det ombøjes skarpt, så det ligger dobbelt på ca. 5 cm, ellers lægger papiret sig skævt på rullen.

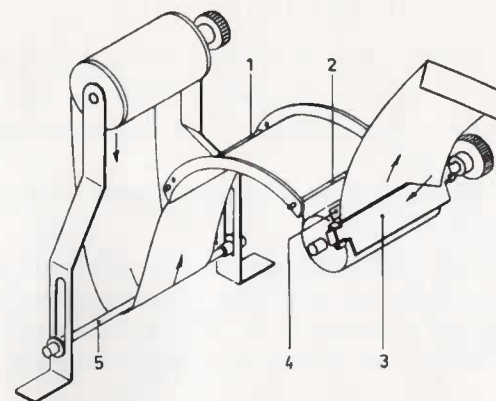
Papiret trækkes frem, og det ombøjede stykke afrives over plexiglasskinnen, hvorefter dækslet lukkes. Bliver det nødvendigt at rette papiret op, kan dette ske ved at indtrykke skyderen på venstre side af vognen. Derved opfører spændet imellem gummirullerne.

Efter at papiret er rettet ud, er det nødvendigt, at skyderen »Gummivalsen fri« igen trækkes så langt ud, at den går mod anslag, da papirfremføringen ellers ikke arbejder, som den skal.

Ved at dreje palen på venstre side af maskinen fremefter, kan vognen bevæges frit, så længe palen er drejet, men inden palen udløses, bør man styre valsen med højre hånd.

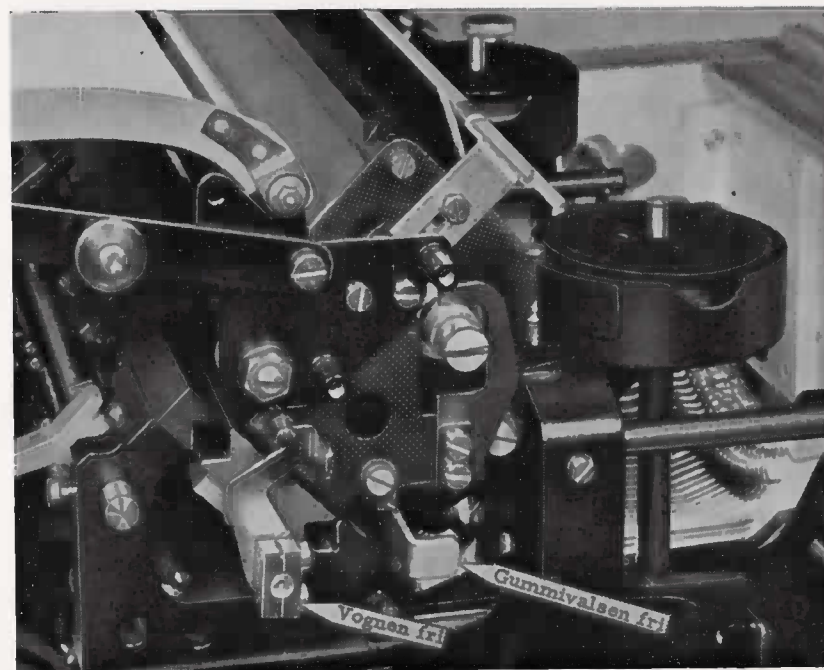
Det er vigtigt, at papiret altid føres under papirstrammeren, da der i modsat fald vil opstå vanskeligheder ved lineskiftningen.

Åbnes dækkassen, går maskinen i stå, og en etableret forbindelse afbrydes.

Papirføring. Maskintype T 37

1 og 2: Tværbolte. 3: Plexiglas for papirafrivning.
4: Papirstyring. 5: Papirstrammer.

Udløsepaler. Maskintype T 37

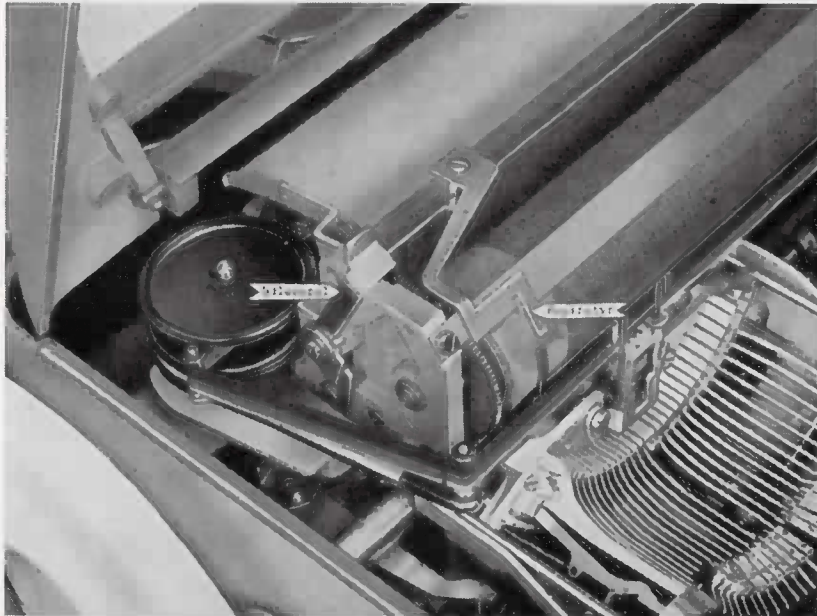
MASKINTYPE T 100

Inden papir indsættes, slås papirledebøjlen tilbage, og dækkassen åbnes, hvorefter palen »Gummivalsen fri« trykkes tilbage og eventuelle rester af den gamle papirrulle trækkes baglæns ud af dækkassen, hvorefter papirrullen frigøres.

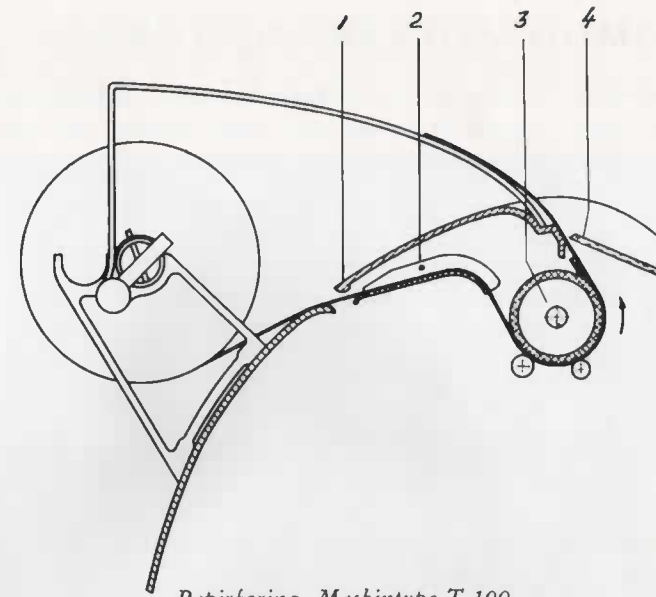
Derefter tages metalrøret ud af rullen og indsættes i den nye, som derpå lægges på plads i papirholderen.

Papiret stikkes ind i dækkassen, føres *under* tværbolten og lægges på plads i pilens retning. Før det føres under gummivalsen, foldes det skarpt, så det ligger dobbelt i en længde af ca. 5 cm. Udløsepalen »Gummivalsen fri« trykkes fremad, og ved drejning af skrivealseknappen føres papiret videre.

Når det kommer ud forneden ved gummivalsen, løftes papirstyrene op, og papiret drejes videre, hvorved det løber *foran* afrivningslinialen, men *under* papirstyrene. Disse svinges derefter på plads, således at papiret holdes

Udløsepæl »Gummivalsen fri«, Maskintype T 100

Papirføring. Maskintype T 100

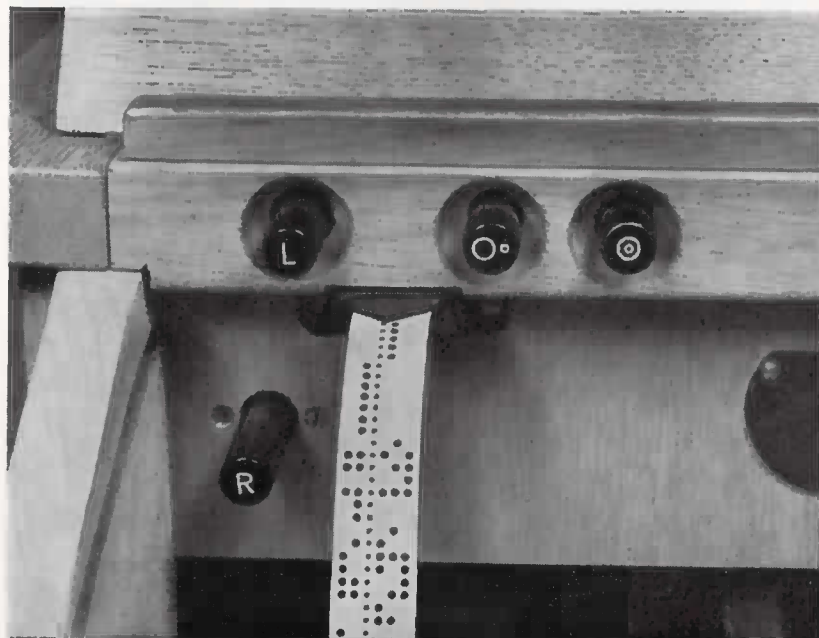
1: Dækkasse. 2: Tværbolt. 3: Gummivalse. 4: Plexiglas.

fast imod gummivalsen og føres videre frem. Dækslet lukkes, og det om-bøjede stykke afrives over plexiglassets kant.

Når papiret er på plads, er det *nodvendigt*, at man sikrer sig, at palen »Gummivalsen fri« er trykket frem, da papirfremføringen ellers ikke arbejder, som den skal.

MODTAGEPERFORATOREN

Modtageperforatoren er fast indbygget til venstre på maskinen.

Betjeningsknapper for modtageperforator. Maskintype T 37

Ved et tryk på »Indknappen« mærket sættes modtageperforatoren i funktion, medens et tryk på »Udknappen« mærket kobler den fra.

Frakobling må kun foretages, enten når maskinen er i forbindelse med en anden fjernskriver, eller når den er stillet til lokalskrivning.

Overholdes dette ikke, kan strimlen sætte sig fast.

Knappen »L« (løseknappen) frigør papiret, således at det frit kan trækkes frem, så længe der trykkes på knappen. Papiret må kun trækkes frem, når maskinen er indkoblet enten i forbindelse med en anden maskine eller i lokalkobling. (Motoren i fjernskriveren løber).

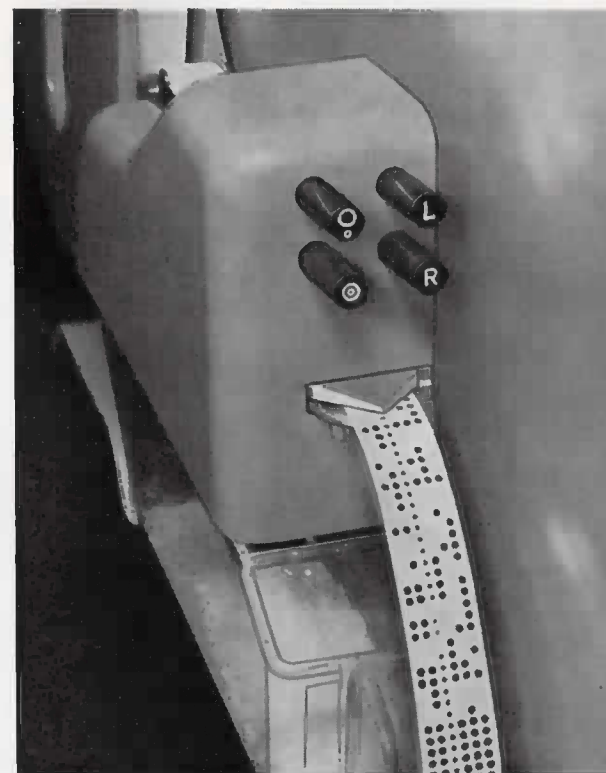
Overholdes dette ikke, kan strimlen sætte sig fast.

Har en strimmel sat sig fast, må man *aldrig* starte maskinen eller prøve at trække strimlen frem. Man kan åbne maskinen og forsigtigt prøve at

trække papiret *bagud* af perforatoren. Der må under ingen omstændigheder bruges knive eller værktøj. Kommer strimlen ikke straks fri, må teknisk personale tilkaldes.

Normalt bør strimlen tages frem ved at slå tegnet »bogstaver« med efterfølgende tryk på tangenten »repetition«, indtil strimlen er kommet så langt frem, som det ønskes.

Ved tryk på knappen »R« (returknappen) kan strimlen flyttes tilbage, et skridt for hvert tryk. Derved kan rettelse af forkert skrevne bogstaver (tal eller tegn) foretages, idet man oven i hvert af de fejlskrevne slår »bogstaver«. Derved annulleres de forkerte bogstaver, og skrivningen kan uden videre fortsættes. Knappen »R« må kun benyttes, når maskinen ikke skriver.

Modtageperforator. Maskintype T 100

Endvidere skal strimlen lægges i maskinen på en sådan måde, at siden med de to perforeringer, der ligger over fremføringshullerne, vender bort fra ekspedienten (se side 19).

Strimlen skal endvidere altid begynde med en række tegn »bogstaver«.

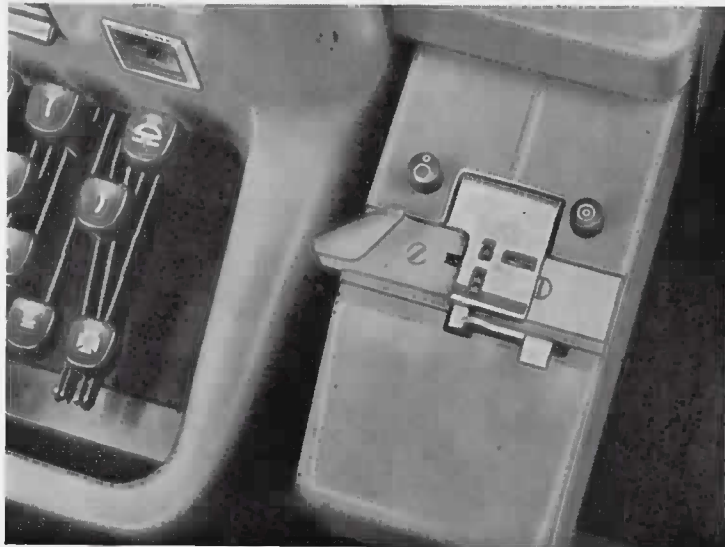
Derpå lægges klappen ned over hulstrimlen. Skal hulstrimlen fra en klaviatur- eller modtageperforator føres direkte over i en strimmelsender, skal den føres over strimmelsenderens bøjle, som vist på billedet, hvorved opnås, at senderen går i stå, hvis strimlen strammes for stærkt, og man undgår, at strimlen bliver revet over.

Senderen startes ved et tryk på knappen ; men den automatiske sending begynder først, når motoren er nået op på fuldt omdrejningstal.

Udkobling sker ved et tryk på udkoblingsknappen .

En uperforeret strimmel må ikke sættes i senderen, og derfor skal strimmels bageste ende altid være revet af midt igennem et tegn i en række »mellemlum«.

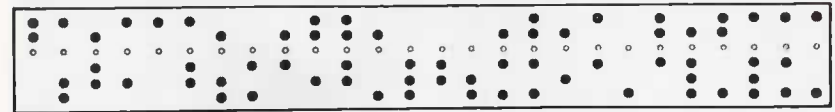
Strimmelsenderen findes også i en type, der sammenbygges direkte med maskinen, således at den er anbragt lige til højre for klaviaturet. Betjeningen er den samme som for den beskrevne type.

Strimmelsender påbygget på maskintype T 100

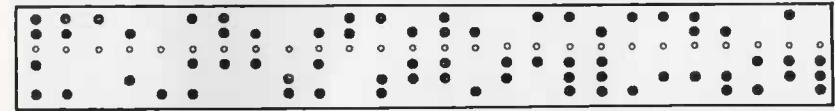
INTERNATIONAL IMPULSKODE NR. 2 (aflæsning af hulstrimler)

Gruppen bogstaver

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

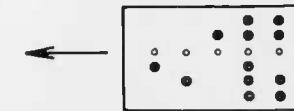
Gruppen tal & tegn

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 - ? : () , ' / = + * & Æ Ø Å .

Desuden i begge grupper

Fremførings-
retning ←

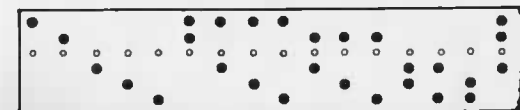

Fremføringshuller

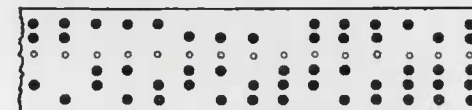
Me < ≡ Bo Tt

(Me = mellemlum Bo = bogstaver Tt = tal & tegn)

Koden ordnet efter antal af impulser.

E ≡ Me < T A S D Z I R L N H O U
3 ≡ Me < 5 - ' * + 8 4) , Ø 9 7

J W F Y B C P G M K Q Tt X V Bo
⊕ 2 Å 6 ? : O Æ . (1 Tt / = Bo

Vælgekasse. Maskintype T 37

OPKALD MASKINTYPE T 37

1. Find den ønskede fjernskrivestations nummer og tilbagesvar i nummerfortegnelsen.
2. Tryk på knappen »ind« på vælgekassen, vent til ruden ved siden af nummerskiven viser hvidt, og drej derefter det ønskede nummer.

Efter opkaldet lyser den røde lampe på vælgekassen både hos sender og modtager, og begge maskiner går i gang.

Går fjernskriveren kun kortvarigt i gang, og slukkes den røde lampe, er den kaldte abonnent eller forbindelsesvejen optaget.

Det hvide tegn i ruden forsvinder, og forbindelsen er udløst.

Nyt opkald foretages efter passende tids forløb.

Hver gang knappen »ind« nedtrykkes, skal dette efterfølges af et opkald eller et tryk på »ud«-knappen.

Kaldes der ikke inden 5 sekunder, kobles maskinen automatisk ud, og opkald må foretages forfra.

LOKALSKRIVNING MASKINTYPE T 37

Ved tryk på knappen »L-ind« på vælgekassen starter maskinen til lokalskrivning, og både den røde og den hvide lampe lyser til kontrol.

Kobles modtageperforatoren til, kan man således fremstille en hulstrimmel til senere sending.

Kommer der et opkald til maskinen, medens den står til lokalskrivning, lyder en summer; man skal da omgående afslutte den lokale brug, og ca. 3 sekunder efter kobles den ankommende forbindelse automatisk til maskinen.

Lokalskrivning slutes ved tryk på knappen »L-ud«.

Vælgekasse. Maskintype T 100

- hvid kant – »Indknap« for korrespondance
- grøn kant – »Indknap« for lokalskrivning
- hvid kant – »Udknap«

OPKALD MASKINTYPE T 100

1. Find den ønskede fjernskrivestations nummer og tilbagesvar i nummerfortegnelsen.
2. Tryk på »Indknappen« for korrespondance, indtil lampen i knappen lyser.
3. Derefter kan det ønskede nummer drejes.
Kaldes der ikke inden 5 sekunder, kobles maskinen automatisk ud, og opkald må foretages forfra.

Når forbindelsen med den kaldte abonnent er opnået, går maskinen i gang, og lyset skifter fra »Indknap« til »Udknap«, hvorefter korrespondance kan påbegyndes. Hvis den kaldte abonnent eller forbindelsesvejen er optaget, går maskinen i gang men standser umiddelbart derefter, ligesom lampen i »Udknappen« slukkes.

Nyt opkald foretages efter en passende tids forløb.

LOKALSKRIVNING MASKINTYPE T 100

Trykkes der på »Indknappen« for lokalskrivning, indtil lampen i knappen lyser, starter maskinen til lokalskrivning, og den hvide lampe i knappen lyser under skrivningen til kontrol.

Kobles modtageperforatoren til, kan man således fremstille en hulstrimmel til brug for senere sending.

Kommer der et opkald til maskinen, medens den står til lokalskrivning, lyder en summer. Man skal da omgående afslutte den lokale brug, og ca. 3 sekunder efter kobles den ankommende forbindelse til maskinen. Lyset skifter fra »Indknappen« for lokalskrivning til »Udknappen«.

Lokalskrivning slutes ved tryk på »Udknappen«.

KORRESPONDANCE

Der skrives:	Bemærkninger:
1.	
2. Tal & tegn	Derved svarer modtagemaskinen automatisk (altså uden at der behøver at være personale tilstede) med sit tilbagesvar. Modtages forkert tilbagesvar, er forbindelsen forkert, og nyt opkald må foretages. Indgår tilbagesvaret med skrivefejl, spørges endnu en gang: „Hvem der?“ Er der også fejl denne gang, må nyt opkald foretages. Forekommer der stadig fejl, sendes fejlmelding til vedligeholdelsespersonalet.
3. bogstaver	Når eget tilbagesvar er udløbet, kan skrivningen begynde.
4.	
5. bogstaver mindst 5 gange	Sendes for på en perforeret strimmel at tilkendegive, hvor selve telegrammet begynder. Tegnet „bogstaver“ (se side 21).
6. bogstaver eller evt. tal & tegn <i>tjenstlige bemærkninger.</i>	For telegrammer til Danmark, Finland, Norge og Sverige: Afsenderstation, dato (fire cifre) og indleveringstid (fire cifre). For telegrammer til det øvrige udland: Serv, telegrammets nr., de afsenderstationens navn, dato (fire cifre) og indleveringstid (fire cifre).
7.	
8. bogstaver eller evt. tal & tegn <i>adresse.</i>	Er et telegram adresseret til flere stationer, maskindepoter, banesektioner o.s.v., skrives f. eks. således: st: kh ro rg so sg mdt: gb kø bsek: 1 kh 3 ro 5 sg
9.	

Der skrives:	Bemærkninger:
10. bogstaver eller evt. tal & tegn <i>telegrammets tekst.</i>	I international trafik er kun følgende sprog tilladt: Engelsk, fransk, italiensk og tysk.
11.	
12. bogstaver eller evt. tal & tegn <i>underskrift,</i> tal & tegn melletrum melletrum +	Tjenestested og evt. underskrift. Som underskrift må maskinens tilbagesvar ikke benyttes.
13. og et antal så telegrammet opnår en højde af ca. 15 cm.	Mellem to telegrammer i en sending skal der dog <i>altid</i> sendes 10 gange
14. melletrum mindst 5 gange	Sendes for på en perforeret strimmel at tilkendegive, hvor selve telegrammet ender. (Tegnet „melletrum“, se side 21).
14a.	Såfremt et internationalt telegram er adresseret til én eller flere modtagere, som afsenderstationen ikke kan skrive direkte til, sendes derefter: bogstaver trans a med tilføjelse af navnet på de stationer, fjernskrivelsen ønskes transmitteret til. Derefter sendes:
15. tal & tegn	Når modtagerens tilbagesvar er udløbet, fortsættes ekspeditionen.
16. tal & tegn melletrum melletrum ++	Angiver, at skrivningen er afsluttet.
17.	Klokkesignal for at påkalde opmærksomhed hos modtageren.
18. og 10 gange	
19. Forbindelsen nedbrydes.	

288 dsb rf

214 dsb tel kh

københavn 2508 1115

rf

tog 113 den 26/8 befordrer db pw 105571 fra stockholm til
bonn med diplomatpost.

rf bedes overføre vognen senest færge 788 den 26/8.

t 1 +

288 dsb rf ++

☎ ☎ ☎

Eksempel på indenlandsk fjernskrivelse.

22 esn

214 dsb tel kh

serv 565 de koebenhavn 2204 1410

obl west essen

wagen db 190723 mit trockenmilch nykoebing falster-basel sbb
wurde am 22/4 mit faehre 754 stunde 09 in puttgarden ueber-
geben.

ersuchen um laufueberwachung.

statsbanerne koebenhavn +

22 esn ++

☎ ☎ ☎

Nedbrydning af forbindelsen

7. »Udknappen« nedtrykkes (ca. 2 sekunder), indtil maskinen standser, og lampen slukkes.

Særlige forhold at iagttage ved modtagelse:

Ønskes sendingen afbrudt f. eks. på grund af fejl ved papir og farvebånd, sendes bogstavet (P), hvorefter tangenten (⊖) nedtrykkes, indtil sendingen ophører.

En fjernskriveforbindelse må aldrig stå ubenyttet, f. eks. for at afvente svar på en afgiven forespørgsel. Senest 15 sekunder efter skrivningens afslutning skal den kaldende nedbryde forbindelsen.

Sker dette ikke, skal *nedbrydningen foretages af modtageren*, der da kalder op påny, når svar kan gives.

RUNDSKRIVNING

Rundskrivning kan foretages fra alle fjernskrivestationer til enten et vilkårligt antal af de til rundskrivepladsen i København hørende fjernskrivestationer (kaldenummer begyndende med 2) plus én abonnent hvorsomhelst på nettet, eller et vilkårligt antal af de til rundskrivepladsen i Århus hørende fjernskrivestationer (kaldenummer begyndende med 4) plus én abonnent hvorsomhelst på nettet.

Rundskrivning bestilles hos rundskrivepladserne på København H og Århus H stationer.

Ekspeditionsgangen er følgende:

1. Rundskrivepladsen kaldes på normal måde.
2. Bestillingen afgives ved opgivelse af de ønskede fjernskrivestationers numre efterfulgt af ++.

3. Rundskrivepladsen kvitterer for bestillingen ved at udløse bestillerens tilbagesvar, hvorefter den sender eget tilbagesvar og nedbryder forbindelsen.
4. Rundskrivepladsen opbygger forbindelsen og sender »rundskr dsb kh (hhv ar)«.
5. Når rundskriveforbindelsen er opbygget, kalder rundskrivepladsen bestilleren, udløser bestillerens tilbagesvar, sender »rundskr dsb kh (hhv ar)« og afgiver meldingen: »Bestilt rundskrivning klar«, hvorefter rundskrivningen kan begyndes.
Såfremt de bestilte fjernskrivestationer ikke alle har kunnet indkobles på grund af, at de er optaget eller lignende, afgives tillige melding om, hvilke der ikke er indkoblet. Såfremt flere af de bestilte fjernskrivestationer mangler ved etableringen, vil disse senere blive meldt klar, såvidt muligt umiddelbart efter afslutningen af den første rundskrivning. Mangler der kun en enkelt, må bestilleren selv kalde denne op efter rundskrivningens afslutning.
6. Efter endt rundskrivning trykker bestilleren på »Ud«-knappen i vælgkassen og kommer derved i skriveforbindelse med rundskrivepladsen. Denne svarer med sit tilbagesvar, og først når dette er modtaget, kan skrivning med rundskrivepladsen påbegyndes.
Når rundskrivningsforbindelsen ønskes nedkøbet, afgiver bestilleren meldingen: »rundskrivning slut«, hvorefter rundskrivepladsen nedbryder forbindelsen med bestilleren.
Rundskrivepladsen modtager derved signal for, at rundskrivningen er forbi og nedbryder derpå forbindelserne.
Rundskrivemeddelelser kan i særlige tilfælde afgives til rundskrivepladsen adresseret til denne og med viderebefordringsangivelse (trans a). Rundskrivepladsen sørger i så fald for det videre fornødne.

PLADSRESERVERING

FOR BILER

PLADSRESERVERING FOR BILER

Pladsreservering kan foretages over fjernskrive-nettet fra og med 2 måneder før rejsedagen.

(Om definitionen af »2 måneder før rejsedagen« henvises til ordre-serie D).

For de indenlandske overfarter, overfarten Rødby Færge-Puttgarden i retningen fra Rødby Færge samt overfarten Gedser-Warnemünde, foretages reserveringen over det automatiske anlæg efter forskrifterne i afsnittet »Fremgangsmåde ved pladsbestilling over DSB's automatiske pladsbestillingscentral i København«.

For overfarten Rødby Færge-Puttgarden i retningen fra Puttgarden sker pladsreserveringen over det automatiske anlæg efter forskrifterne i afsnittet »Fremgangsmåde ved pladsbestilling over DB's automatiske pladsbestillingscentral i Frankfurt (Main)«.

Af hensyn til registreringer i pladsbestillingscentralerne er det nødvendigt, at formen følges i alle enkeltheder (altså mellemrum, hvor det skal være, ikke for mange og ikke for få cifre i tallene o.s.v.),

at anlæggets registrering af bestillingen hhv. afbestillingen i hvert enkelt tilfælde kontrolleres,

at kontrolpladsen i København omgående underrettes om konstaterede fejl (genpart af hele det fejlagtige telegram sendes).

Skriver ekspedienten fejl, kan rettelse foretages på det danske anlæg, uden at forbindelsen nedbrydes, ved at ekspedienten sender () ⊗ ⊕ og begynder forfra på telegrammet.

Er en tur udsolgt, tilbydes uopfordret som erstatningstur den nærmest foregående og efterfølgende ledige tur samme dag, dagen før og dagen efter den bestilte dato. Der tilbydes dog ikke erstatningstur ved bestilling på overfarten Korsør-Nyborg (Heimdal og jernbanefærgerne), og det tyske anlæg tilbyder kun een erstatningstur.

Centralerne afgiver følgende tegn:

occ: Den kaldte tur er i øjeblikket optaget.

mom: Vent.

tek: Teknisk fejl i selve det automatiske anlæg.

eee: Andre fejl, f. eks.: den forlangte dato findes ikke.

Forbindelser nedbrydes til enhver tid, hvis der bliver mere end 15 sekunder mellem to tegn.

Iøvrigt henvises til eksemplerne på ekspeditionen.

Afbestilling

For de indenlandske overfarter, overfarten Rødby Færge-Puttgarden i retningen fra Rødby Færge samt overfarten Gedser-Warnemünde, foretages afbestilling over det automatiske anlæg efter forskrifterne i afsnittet »Fremgangsmåde ved pladsbestilling over DSB's automatiske pladsbestillingscentral i København«.

For overfarten Rødby Færge-Puttgarden i retningen fra Puttgarden sker afbestilling gennem pladsbestillingscentralens kontrolplads i Frankfurt M (se side 38).

*Fremgangsmåde ved pladsbestilling
over DSB's automatiske pladsbestillingscentral
i København*

Bestilling	
Ekspeditionsgang:	Bemærkninger:
1. Indknappen på vælgekassen nedtrykkes.	Som tidligere beskrevet under opkald.
2. Nr. 1 drejes på fingerskiven.	Fjernskriveren går i gang. Hvis nummeret er optaget, går maskinen i stå igen, og lampen går ud.
3. Pladsbestillingscentralen svarer automatisk:	1702 = Ekspeditionsdato.
4. Bestillingsstationen skriver: tal & tegn 1802 2115 5 243-	1802 = Rejsedato 2115 = Færgeturens nummer 5 = Antal pladser, der bestilles (max. 5) 243 = Bestillingsstationens fjernskrivernummer - = Reserveringsordre til centralen.
5. Såfremt det ønskede antal pladser er ledige, foretager centralen reserveringen og svarer: hvorefter forbindelsen nedbrydes automatisk fra centralen.	1802 = Rejsedato 2115 = Færgeturens nummer 5 = Antal reserverede pladser. Stemmer svaret ikke med bestillingen, må reserveringen ikke benyttes. Ny reservering forsøges, og kontrolpladsen (fjernskriver nr. 224) underrettes omgående om dato, klokkeslet og den konstaterede fejl.
6. En normal bestilling ser således ud: 1702 1802 2115 5 243- 1802 2115 5	

Ekspeditionsgang:	Bemærkninger:
7. Såfremt det bestilte antal pladser ikke kan stilles til rådighed på den forlangte færgetur, tilbyder centralen automatisk både den nærmeste ledige tur før og den nærmeste ledige tur efter den forlangte således:	Erstatning tilbydes i det forlangte døgn samt døgnet før og efter. For færger med flere turnumre belægges først det andet nummer for samme færge. Såfremt det forlangte nummer tillader overførsel af lastvogne, tilbydes dog kun et andet turnummer med samme mulighed. Er samtlige erstatningsture også udsolgt, sender centralen: Kan erstatningstur kun tilbydes før turen, sender centralen: og kan erstatningstur kun tilbydes efter turen, sendes:
8a. Kan bestilleren bruge en af de tilbudte ture, foretages reservering på denne tur (2091) således: tal & tegn 1802 2091-	Er bestilling ikke foretaget inden 15 sek., nedbrydes forbindelsen automatisk af centralen.
9. Centralen svarer som bekræftelse på, at reserveringen er foretaget: hvorefter forbindelsen nedkobles automatisk af centralen.	
8b. Kan bestilleren ikke benytte den tilbudte erstatning, skal ekspedienten straks sende: og nedkoble forbindelsen.	

Afbestilling	
Ekspeditionsgang:	Bemærkninger:
1. Indknappen på vælgkassen nedtrykkes.	Som tidligere beskrevet under opkald.
2. Nr. 1 drejes på fingerskiven.	Fjernskriveren går i gang. Hvis nummeret er optaget, går maskinen i stå igen, og lampen går ud.
3. Pladsbestillingscentralen svarer automatisk. ⊲ ⊲ ⊲ ⊲ 1702 ⊲ ⊲	1702 = Ekspeditionsdato.
4. Stationen skriver: tal & tegn 1802 ⊲ 2115 ⊲ 5 ⊲ 243+	1802 = Rejsedato 2115 = Færgeturens nummer 5 = Antal pladser, der afbestilles (max. 5) 243 = Stationens fjernskrivenummer + = Afbestillingsordre til centralen.
5. Centralen spørger: ⊲ ⊲ hvorefter stationens navnegiver udløses automatisk og sender: ⊲ ⊲ 243 dsb hk	⊲ ⊲ = Hvem der? 243 dsb hk = Stationens tilbagesvar Såfremt kaldenummeret og nummeret i tilbagesvaret ikke er identiske, sender centralen: ⊲ ⊲ eec ⊲ ⊲ ⊲ og nedbryder forbindelsen automatisk.
6. Centralen foretager annulleringen og svarer: ⊲ ⊲ 1802 2115 5 ⊲ ⊲ ⊲ hvorefter forbindelsen nedbrydes automatisk af centralen.	Hvis centralen undtagelsesvis ikke er i stand til at foretage annulleringen øjeblikkeligt, sender den: ⊲ ⊲ occ ⊲ ⊲ ⊲ hvorefter forbindelsen nedbrydes automatisk af centralen. Ny afbestilling forsøges derefter foretaget.
7. En normal afbestilling ser således ud: 1802 1802 2115 5 243+ ⊲ 243 dsb hk 1802 2115 5	

Fremgangsmåde ved pladsbestilling over DB's pladsbestillingscentral i Frankfurt (Main)

Bestilling	
Ekspeditionsgang:	Bemærkninger:
1. Indknappen på vælgkassen nedtrykkes.	Som tidligere beskrevet under opkald.
2. Nr. 91 950 drejes på fingerskiven.	NB: Mellem 91 og 950 må gøres ophold på 3 sekunder. Fjernskriveren går i gang. Hvis nummeret er optaget, går maskinen i stå igen, og lampen går ud. Er alle ekspeditionsmuligheder i pladsbestillingscentralen i Frankfurt (Main) optaget, gives ventesignal »mom«. Efter nogle få sekunder melder centralen sig automatisk og svarer som under pkt. 3.
3. Pladsbestillingscentralen spørger: ⊲ ⊲ hvorefter stationens navnegiver udløses automatisk og sender: ⊲ ⊲ 243 dsb hk	Såfremt stationen ikke er berettiget til at foretage belægninger i den tyske central, nedbrydes forbindelsen automatisk af centralen.
4. Centralen svarer: 1402 ffm 3	1402 = Ekspeditionsdato ffm = Pladsbestillingscentral Frankfurt (Main) 3 = Registernummer.
5. Bestillingsstationen skriver: tal & tegn 0503 ⊲ 765	0503 = Rejsedato 765 = Færgeturens nummer.
6. Centralen stiller automatisk ind til tur og dato og svarer, når dette er sket: 0503 765 76	76 = Antal ledige pladser. Er alt optaget, svares 00, og centralen afprøver den næste tur og tilbyder denne. Er også denne og evt. følgende ture solgt, skrives pladstallet for den første frie tur. De mellemliggende ture afspørges, men skrives ikke. Er alle ture for resten af den pågældende dag udsolgt, skrives: 000.

Ekspeditionsangang:	Bemærkninger:
7. Stationen belægges således: tal & tegn -2	-2 == Reserver 2 pladser. Ønskes reservering ikke foretaget (forespørgsel om antal ledige pladser) foretages ingen bestilling, men udknappen på vælgekassen nedtrykkes, hvorved forbindelsen nedbrydes, og lampen slukker.
8. Belægningscentralen svarer automatisk, når belægning har fundet sted: == 74-76	74 == Antal frie pladser efter belægningen. 76 == Antal frie pladser ved begyndelsen af belægningen (pkt. 6). Der er ved DB's anlæg mulighed for at en anden station kan have belagt pladser på turen imellem pkt. 6 og 7. Antages det, at der i mellemtiden er belagt 3 pladser af en anden, ville kvitteringen ikke lyde »= 74-76«, men i stedet »= 71-73«. Subtraktionen må i hvert tilfælde nøje kontrolleres. <i>Konstateres fejl, må belægningen ikke benyttes. Ny belægning forsøges, og kontrolpladsen i København (fjernskriver nr. 224) underrettes omgående om dato, klokkeslet, registernummer og den konstaterede fejl.</i> Kontrolpladsen i København underretter straks kontrolpladsen i Frankfurt (Main) (fjernskriver nr. 91 955 631).

9. En normal bestilling ser således ud:

243 dsb hk 1402 ffm 3 0503 765 0503 765 76-2 == 74-76

Afbestilling

I det tyske anlæg sker afbestilling ved et telegram til kontrolpladsen i Frankfurt (Main) (Fjernskriver nr. 91 955 631).

Afbestillingstelegrammets tekst skal have følgende form: 1009 737 + 3

1009 = Rejsedato. 737 = Færgeturens nummer. 3 = Det antal enheder, der afbestilles.

